

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології, педагогіки і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Васько Р. В.

(підпис) (ПІБ)

«14» вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія особистості

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-наукова програма	Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова
статус дисципліни	дисципліна професійної підготовки

Форма навчання денна, заочна

Навчальний рік 2020 – 2021

Семестр I

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2020

Розробник:

Бондаренко Олександр Федорович, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ.

Рецензенти:

Матвієнко Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ.

Долинська Любов Василівна, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ, протокол № 1 від «31» серпня 2020р.

Завідувач кафедри

Матвієнко О. В.
(ПІБ)

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 3 від «14» вересня 2020 р.

Голова вченої ради

Васько Р. В.
(ПІБ)

1. Мета вивчення дисципліни:

сприяти забезпеченню особистісного й професійного розвитку аспіранта, формуванню фахівця за напрямом освітні/педагогічні науки за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, маючи на меті його ознайомлення з передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності, а також на межі предметних галузей психології та педагогіки особистості.

Дисципліна передбачає оволодіння навичками критичного аналізу, оцінки й синтезу нових та складних ідей, уміння розроблення та реалізації науково-дослідних підходів, включаючи власні дослідження, що надають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання, а також вдосконалити власну професійну практику розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем сучасної психології

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	10 год.	2 год.
семінарські заняття	20 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	54 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати*: основні категорії і поняття, опрацьовані у сучасних концепціях особистості, розуміти історичний контекст, ідеологічну й наукову місії концепцій, механізми, закономірності та специфіку застосування їх у конкретних педагогічних дослідженнях з урахуванням особистісних вимірів суб'єкту та об'єкту дослідження тощо.

3.2. *Вміти*: використовувати в професійній діяльності знання про сутність психологічних концепцій, особливостей залежності змісту та ідеї концепцій від соціокультурного бекграунду епохи, у яку вона була створена, місії, що покладалася на концепцію, її інструментальних та епістемологічних завдань.

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області філософії, психології, педагогіки і психології вищої школи. Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу «Психологія особистості» і мають високу ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Психологія особистості» належить до переліку дисциплін професійної підготовки аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо психологічних та соціокультурних проблем професійного розуміння такого складного явища як «особистість». Програма дисципліни забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування фахівця з психології за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, маючи на меті його ознайомлення з передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності, а також на межі предметних галузей психології особистості.

Дисципліна передбачає оволодіння навичками критичного аналізу, оцінки й синтезу нових та складних ідей, уміння розроблення та реалізації науково-дослідних проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання, а також

вдосконалити власну професійну практику розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем сучасної науки про освіту.

Курс включає три змістовних модуля. У *першому модулі* дається уявлення про психологію особистості в цілому: термінологію, історію розвитку дисципліни, досягнення, проблеми. Характеризується міждисциплінарний статус проблеми особистості. Підкреслюється значущість психології особистості у науках про природу, людину, суспільство. Особлива увага приділяється розумінню суті антропогенного чинника, людини у різних цивілізаційних системах. Характеризується системний та історико-еволюційний підхід до особистості. Виокремлюється різне розуміння людини та її ролі в системі біогенезу, людини як особистості у системі соціогенезу. Людини як індивідуальності в системі персоногенезу та специфіку відображення цих аспектів у різних психологічних концепціях.

У *другому модулі* розглядаються емпіричні та експериментальні підходи до вивчення особистості, зокрема, конкретні конституційні концепції особистості Е. Кречмера та В. Шелдона; поведінкові підходи та когнітивно-поведінкові концепції особистості в теорії оперантного обумовлення Б. Скіннера; соціально-когнітивна теорія А. Бандури; практичне застосування когнітивних теорій: когнітивна терапія А. Бека; уявлення про особистість як систему конструктів в теорії Дж. Келлі тощо. Особлива увага приділяється диспозиційним концепціям особистості Г. Олпорта, Г. Айзенка, Р. Кеттел та ін. Наголошується міждисциплінарний статус проблеми особистості. Розкривається сутність, роль концепцій особистості в розумінні взаємодії суспільства, науки, ідеології і власне людини як продукта й творця суспільного буття.

У *третьому модулі* дається уявлення про позірні-ідеологічні підходи до вивчення особистості: фрейдистські, марксистські, пост-фрейдистські тощо. Описується аналітична концепція особистості К. Юнга, індивідуальна психологія А. Адлера, розкривається взаємодія індивідуального й колективного несвідомого у процесах індивідуації, соціальна значущість психодинамічних концепцій для розуміння суспільного життя у ХХ столітті й сьогодні. Окремо аналізується культурно-історична концепція Л. С. Виготського та її деривати й аналоги (Ф. Василюк, О. В. Сухарев, Б. С. Братусь та ін.), розкривається сутність гуманістично-екзистенційного бачення особистості та її проблем, вплив останніх на сучасну освіту, ставлення до людини на різних етапах її життя (К. Хорні, Е. Фромм, К. Роджерс, Дж. Бьюджентал та ін.). Надається змістовна характеристика транс-персональних та інтегративних концепцій особистості, без знання яких сучасний фахівець не зможе розібратися у світоглядних основах формування особистості в епоху постмодерну.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Психологія особистості»

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

ЗК 2. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

ЗК 3. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.

ЗК 4. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.

ЗК 6. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 7. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Здатність об'єктивно і всебічно орієнтуватися у сучасному стані проблематики, що стосується психології особистості з урахуванням соціокультурного, психобіологічного та психосоціального аспектів особистісного існування людини.

ФК 2. Здатність орієнтуватися у психологічних та соціокультурних витоках професійного аналізу феномену особистісного «я» суб'єкта діяльності, володіти теоретико-методологічним апаратом розкриття істинного поняттєвого знання за нашаруваннями ідеології, теології та інструментальних функцій концепцій.

ФК 3. Здатність застосовувати сучасні концептуальні та інформаційні технології з метою планування та здійснення власної пошукової та дослідницької роботи в галузі педагогіки і психології особистості та суміжній проблематиці, а також задля забезпечення власної професійної діяльності, пов'язаної з освітньою діяльністю.

ФК 4. Здатність аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини.

ФК 5. Здатність встановлювати взаємозв'язок психологічної проблематики особистості з проблематикою суміжних дисциплін: власне педагогічних, освітніх та гуманітарних.

ФК 6. Здатність аналізувати й тлумачити сутність тієї чи іншої концепції особистості з розумінням її витоків, підвалин та місії, яку вона була покликана виконати.

ФК 7. Здатність розуміти пояснювальні межі концепцій, їх прикладне значення та можливості.

ФК 8. Здатність обирати і застосовувати найбільш доцільні категоріальні схеми в залежності від прикладних завдань, що стоять перед дослідником у професійній сфері, що дозволить успішно здійснювати розв'язання типових задач в різних галузях професійної практики.

ФК 9. Здатність побудувати плани дослідження з урахуванням психологічних особливостей учасників, їх особистісної, соціокультурної та світоглядної специфіки.

ФК 10. Здатність планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.

ФК 11. Здатність вільно спілкуватися з проблематики з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням сучасного рівня знань про психологічні особливості людей, функціонування їх психологічного та соціокультурного «Я»

ФК 12. Здатність налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності з урахуванням крос-культурної специфіки особистості у моно- та мультидисциплінарних командах.

Таблиця 1

**Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною
(освітнім компонентом) «Психологія особистості», визначеним
освітньо-науковою програмою**

Програмні компетентності	Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)										
	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11
Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із педагогічних дисциплін, історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології наукових досліджень.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Загальні компетентності (ЗК) ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.	+			+	+	+	+				+
ЗК 4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.	+	+	+	+	+	+	+	+			+
ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів; демонстрації аргументованості позиції, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 10. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.	+	+	+	+	+	+	+		+		
ЗК 11. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 12. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно	+	+	+	+	+	+	+			+	

використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).											
Фахові компетентності (ФК) ФК 6. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі освіти, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та в обраній галузі досліджень.	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ФК 8. Здатність до викладацької діяльності, що передбачає самостійну розробку методів і технологій навчання, формування відповідної адекватної інформаційної бази, здійснення аналітичного супроводу розроблених технологій; здатність до організації та проведення навчальних занять, удосконалення методології науково-педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних умінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; здатність оцінювати наукові проекти в галузі освіти, здатність створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри.	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+

6. Результати навчання аспірантів з дисципліни (освітнього компонента) «Психологія особистості»

Результати навчання аспірантів з дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова»

ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання
ПРН 2. Дотримуватися норм наукового аналізу особистісної феноменології при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження
ПРН 3. Планувати, ініціювати, організувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів з урахуванням наукового категоріального апарату психології особистості
ПРН 4. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі освіти та міждисциплінарних досліджень; упевнено володіти академічною українською та іноземною мовами у професійній діяльності, спиратися на повноцінну наукову аргументацію з урахуванням конкретного контексту дослідження, що стосується особистісних феноменів
ПРН 5. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо)
ПРН 6. Організувати викладання педагогічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності

державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо)												
6. Організувати викладання педагогічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
7. Оцінювати власну наукову і професійну діяльність, обирати і втілювати стратегії саморозвитку та самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності, відрефлексовуючи власні особистісно значущі чинники		+	+	+		+		+	+	+	+	+
8. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати <i>педагогічну майстерність</i>							+			+		
9. Обирати оптимальні інформаційні технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів			+	+	+	+			+	+	+	
10. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації		+	+	+				+				
11. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати різні можливості й особистісні проблеми						+	+		+	+	+	+

Таблиця 3

**Матриця відповідності програмних результатів навчання,
методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни
(освітнього компонента) «Психологія особистості»**

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання	Загальнонаукові методи теоретичного пізнання: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення	Індивідуальне і групове опитування
ПРН 2. Дотримуватися норм наукового аналізу особистісної феноменології при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження		
ПРН 3. Планувати, ініціювати, організовувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів з урахуванням наукового категоріального апарату психології особистості	Технологія особистісно орієнтованого навчання	Експрес-контроль
ПРН 4. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі освіти та міждисциплінарних досліджень; упевнено володіти академічною українською та іноземною мовами у професійній діяльності, спиратися на повноцінну наукову аргументацію з урахуванням конкретного контексту дослідження, що стосується особистісних феноменів		
ПРН 5. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо)	Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання	Оцінювання роботи аспірантів в групах
ПРН 6. Організовувати викладання педагогічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності	Методи навчання: групова дискусія, - ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень	
ПРН 7. Оцінювати власну наукову і професійну діяльність, обирати і втілювати стратегії саморозвитку та самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності, відрефлексовуючи власні особистісно значущі чинники	Методи навчання: групова дискусія, - ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів
ПРН 8. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати педагогічну майстерність		
ПРН 9. Обирати оптимальні інформаційні технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів	Методи навчання: групова дискусія, - ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень	Тематичне тестування
ПРН 10. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації		

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни «Психологія особистості»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Психологія особистості» проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Ра- зом	у тому числі			Ра- зом	у тому числі		
			лек ції	семінар- ські / практич ні заняття	само- стійна робота		лек- ції	семінар- ські / практич ні занят- тя	само- стійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Психологія особистості: вступ до дисципліни									
1.1.	Психологія особистості: термінологія, історія розвитку, досягнення, проблеми. Міждисциплінарний статус проблеми особистості. Психологія особистості в науках про природу, людину, суспільство	9	2	2	5	7	1	1	5

1.2.	Людина та її місце в різних системах. Системний та історико-еволюційний підхід до особистості. Людина як індивід в системі біогенезу. Людина як особистість в системі соціогенезу. Людина як індивідуальність в системі персоногенезу	9	2	2	5	6	1		5
Змістовий модуль 2. Емпіричні та експериментальні підходи до вивчення особистості»									
2.1.	Конституційні концепції особистості (Е. Кречмер, В. Шелдон)	13	1	2	10	10			10
2.2.	Поведінкові підходи та когнітивно-поведінкові концепції: особистість в теорії оперантного обумовлення Б. Скіннера; соціально-когнітивна теорія А. Бандури. Практичне застосування когнітивних теорій: когнітивна терапія А. Бека; уявлення про особистість як систему конструктів в теорії Дж. Келлі. Диспозиційні концепції особистості (Г. Оллпорт, Г. Айзенк, Р. Кеттел)	18	1	2	15	11		1	10
Змістовий модуль 3. «Позірно-ідеологічні підходи до вивчення особистості									
3.1.	Психодинамічні теорії особистості. Структура особистості і рушійні сили її розвитку в психоаналізі З. Фрейда, А. Фрейд і постфрейдистів. Поняття «психологічних типів» в аналітичній психології К. Г. Юнга. Індивідуальне і колективне несвідоме. Процес індивідуації. Культурно-історична концепція Л. С. Виготського та її похідні: соціокультурний підхід (Ф.Ю. Василюк, Б.С. Братусь, О.В. Сухарєв), етнокультурна теорія розвитку особистості. Гуманістичні концепції: міжособистісні та інтрапсихічні механізми захисту в гуманістичному психоаналізі (К. Хорні); структура характеру	41	4	12	25	22		2	24

і екзистенційні потреби (Е. Фромм). «Я-концепція», конгруентність і самоактуалізація в теорії К. Роджерса. Трансперсональна та інтегративні концепції особистості: «Пікові переживання» в теорії А. Маслоу, системи «конденсованого досвіду» і трансперсональні переживання в теорії С. Грофа									
Усього годин	90	10	20	60	60	2	4	54	

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна:

1. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания. Санкт-Петербург: Питер, 2010. 282 с.
2. Асмолов А. Г. Психология личности. Принципы общепсихологического анализа: учебник для студ. вузов, обучающихся по специальности «Психология». Москва: Смысл: Академия, 2002. 416 с.
3. Асмолов А. Г. Психология личности: Культурно-историческое понимание человека. 3-е издание. Москва: Смысл: Изд. центр «Академия», 2012. 620 с.
4. Бондаренко А. Ф. Социальная психотерапия личности (психосемантический подход). Киев: КГПИИЯ, 1991. 189 с.
5. Бондаренко А. Ф. Язык. Культура. Психотерапия. Киев: Кафедра, 2012. 416 с.
6. Горноста́й П., Титаренко Т. Психология личности: словарь-справочник. Киев: «Рута», 2001. 256 с.
7. Психология личности в трудах зарубежных психологов / сост. и общ. ред. А. А. Реана. Санкт-Петербург: Питер, 2000. 320 с.
8. Психология личности в трудах отечественных психологов / сост. и общ. ред. Л. В. Куликова. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 480 с.
9. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: Основные положения, исследования и применение. Санкт-Петербург: Питер, 2014. 608 с.
10. Schults D. P., Schults S. E. Theories of Personality. Wadsworth, Inc. Thomson Learning: Belmont, CA., 2005. xvi + 532 p.

Додаткова:

1. Асмолов А. Г. Исторический смысл кризиса культурно-деятельностной психологии. *Национальный психологический журнал*. 2014. №1(13). С. 5–19.
2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 398 с.
3. Бурно М. Е. О характерах людей (психотерапевтическая книга). 3-е изд., испр. и доп. Москва: Академический Проект; Фонд «Мир», 2008. 639 с.
4. Выготский Л. С. Психология развития человека. Москва: Изд-во Смысл; Эксмо, 2005. 1136 с.
5. Личность, культура, этнос: современная психологическая антропология / под общ. ред. А. А. Белика. Москва: Смысл, 2001. 555 с.
6. Маркелов Г. И. Личность, как культурно-историческое явление. (Этюды по истории индивидуализма). Санкт-Петербург: Типография товарищества «Общественная Польза», 1912. Т.1. 240 с.
7. Орлов А. Б. Психология личности и сущности человека: парадигмы, проекции, практики. Москва: Издательская корпорация «Логос», 1995. 270 с.

8. Юнг К. Г. Психологические типы / Пер. с нем. Москва: «Университетская книга» – АСТ, 1996. 718 с.
9. Allport G. W. Concepts of trait and personality. *Psychological Bulletin*. 1927. № 24. P. 284–293.
10. Boyle G. J., Matthews G., Saklofske D. H. The SAGE Handbook of Personality Theory and Assessment. SAGE Publications Ltd., 2008. 744 p.
11. Funder D. C., Ozer D. J. Pieces of the Personality Puzzle: Readings in Theory and Research. W.W. Norton & Company, 2010. 608 p. (5th ed.).
12. McAdams D. P. The person: a new introduction to personality psychology. Hoboken, N.J.: Wiley, 2009. 620 p. (5th ed.).

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті), на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – приклади контрольних та екзаменаційних завдань, тематика рефератів, методичні вказівки з виконання самостійної роботи тощо

<http://www.apa.org/topics/personality/>

<http://www.apa.org/pubs/journals/psp/sample.aspx>

<http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291467-6494>

<http://www.personalityresearch.org/readings.html>

<http://www.personality-project.org/readings-theory.html>

<http://webpace.ship.edu/cgboer/perscontents.html>

<http://www.humanmetrics.com/personality/type>

<http://journalpsyche.org/alfred-adler-personality-theory/>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потреби)